

LIBRU DI EKLESIASTIS O DI FILÓSOFU

Introducion

Filósofu signífika algin ku ta pensa na kusas te na si fundura. Manga di jinti pensa kuma i ka Salomon ku skirbi e libru, ma autor fala kuma el i fiju di Davi, rei na Jerusalen. I ta papia di si rikesa ku si jiresa. Manera ki pensa ciu na vida di omis, i ciga na konkluson di kuma, tudu i bakatela. Na kabantada di libru i fala kuma kusa importanti i pa rispita Deus, pa obdisi si mandamentus, pabia Deus na bin julga tudu kusas ku fasidu.

Tudu kusa de mundu i bakatela

1 ¹Es i palabras di filósofu, rei na Jerusalen, fiju di Davi.

²“Bakatela! Bakatela!” Asin ku filósofu fala. “Tudu i bakatela, i ka ten balur.”

³Kal purbitu ku omi ten di tudu si tarbaju ki fasi bas di sol? ⁴Un manjuandadi ta lanta, i muri; utru ta lanta, ma mundu sempri i ta fika. ⁵Sol ta mansi, i ta kai, i torna da volta pa kau ki sai nel. ⁶Bentu ta bai pa sul, i ta rabida pa norti; sempri i ta fika i na boltia, i riba pa si rumu ki sai nel. ⁷Tudu rius ta bai pa mar, ma mar ka ta inci. Yagu ta riba sempri pa lugar ku riu kumsa nel, pa torna kuri mas. ⁸Tudu e kusas ta kansa jinti mas di ki kil ku N pudi splika. Uju ka ta farta jubi, nin oreja pa obi. ⁹Kil ku seduba i na torna sedu; kil ku fasidu i na torna fasidu mas. Asin i ka ten nada nobu

bas di sol. ¹⁰O i ten un kusa ku pudi faladu: “Jubi, e kusa i nobu”? Nau, i kusa ku seduba ja disna, antis di no padidu. ¹¹Ningin ka ta lembra di kusas ku pasa; kil tambi ku na bin sedu, jinti ku na bin padidu mas tardi e ka na lembra del.

Jiresa ka bali nada

¹²Ami, filósofu, N sedu rei na Jerusalen riba di Israel. ¹³N pui sintidu pa rabista, pa N studia ku jiresa tudu ku pasa bas di seu. Es i kargu kansadu ku Deus pui riba di omis! ¹⁴N jubi diritu pa tudu tarbaju ku ta fasidu bas di sol, N oja kuma tudu i bakatela, suma kin ku na serka bentu.

¹⁵ Kusa ku jingi ka pudi ndiritadu; kil ku ka sta ka pudi fasidu konta del.

¹⁶N fala na ña sintidu: “N bin sedu algin garandi, N torna mas jiru di ki tudu ku rena na Jerusalen antis di mi. Na bardadi, N ngaña manga di jiresa ku kuñisimentu.” ¹⁷N pui sintidu pa ntindi jiresa, pa N ntindi tambi ke ki tulesa ku ke ki kabesa mbariadu, ma N bin rapara kuma i suma N na serka bentu.

1.1: 2 Kron 9.30-31 **1.2:** V 14; Kap 2.1,11,15,17,19,21, 23,26; 3.19; 4.4,7-8,16; 5.10; 7.6,15; 8.10,14; 11.8,10; 12.8 **1.3:** Kap 2.22; 3.9; 5.16 **1.4:** Sal 104.5; 119.90 **1.6:** Jo 37.9,17; Jon 3.8 **1.9:** Kap 3.15 **1.13:** V 17; Kap 7.25; 8.9,16 **1.13:** Kap 3.10 **1.14:** V 2,17; Kap 2.11,17; 4.4,6,16 **1.15:** Kap 7.13; Is 40.4; 1 Kor 1.27-28 **1.16:** Kap 2.9; 1 Re 3.12-13; 4.30 **1.17:** V 13 **1.17:** V 14

¹⁸ Manga di jiresa ta tisi manga di kansera; mas ku bu sibi, mas tristesa ku bu ta ten.

Rikesa ka ten balur

2¹N fala na ña sintidu kuma N na bin goza vida, pa N sibi ke ki kontentamentu, ma N oja kuma kila tamba i bakatela. ²N fala: “Pa ri i tulesa; kontentamentu tamba, pa ke ki sirbi?” ³Oca ku N na buska inda jiresa, N disidi miti na biñu, N pega vida di tulesa, pa N jubi kal ki minjor kusa ku omis pudi fasi na se puku tempu di vida bas di seu.

⁴N kumsa ku garandi obras; N kumpu kasas, N paranta ortas di uva, tudu pa mi. ⁵N fasi ortas ku jardins, N paranta nelis tudu koldadi pe di fruta. ⁶N koba fontis pa regua ña laburis, nunde ku tudu ki pe di fruta na lanta bonitu. ⁷N kumpra katibus macu ku femia, ku kilis tamba ku padidu na ña kasa. N teneba garandi koral di bakas ku karnel, mas di ki tudu ku staba na Jerusalem antis di mi. ⁸N junta tamba prata ku uru pa mi, ku rikesas di reis ku pruvinsias. N ranja kantaduris macu ku femia, ku tudu koldadi instrumentu di musika ^a — tudu ku omis pudi misti. ⁹N tor-na garandi, mas di ki tudu kilis ki tenba antis di mi na Jerusalem. Ña jiresa tamba i fika sempri ku mi.

¹⁰Tudu ku ña uju oja, i misti, N ka nega ranjal; N ka tuji ña korson ku alker kusa sabi. N fika kontenti ku tudu ña tarbaju; ki kontentamentu ku sedu pagu di tudu

ku N fasi. ¹¹N jubi tudu ki obras ku ña mon fasi, ku tudu tarbaju ku N kansa na fasi; N oja kuma tudu i bakatela, suma algin ku na serka bentu. I ka tenba nin un purbitu bas di sol. ¹²Ke ku nobu rei pudi fasi si i ka kil ku utrus fasiba ja?

Jiresa ku tulesa, tudu i bakatela

Dipus N rabida N na pensa na jiresa ku tulesa ku dudesa. ¹³N oja kuma jiresa i mas bon di ki tulesa suma ku lus i mas minjor di ki sukuru. ¹⁴Jiru tene uju na si kabesa; tulu ta yanda na sukuru, ma N bin rapara kuma mesmu kusa ta pasa ku elis tudu. ¹⁵N fala na ña sintidu: “Kusa ku kontisi ku tulu, el tamba ku na kontisi ku mi. Ke ku N ngaña manera ku N buska jiresa?” Dipus N fala kuma es tamba i bakatela. ¹⁶Omi jiru ka na lembradu mas di ki tulu; na dias ku na bin, elis tudu e na diskisidu ntidu. Suma ku jiru na muri, asin tamba ku tulu na muri. ¹⁷Asin N bin nfastia vida, pabia tarbaju ku ta fasidu bas di sol, pa mi i kansadu ba. Sin, tudu i bakatela, suma algin ku na serka bentu.

Tarbaju i bakatela

¹⁸N nfastia tudu ku N tarbaja pa el bas di sol, suma ku N na bin disal pa utru ku na bin bin ña tras. ¹⁹Kin ku sibi gora si i na sedu jiru o tulu?

1.18: Kap 12.12 **2.1:** Kap 1.2; 8.15; 11.9; Luk 12.19

2.2: Kap 7.2-4; Dit 14.13 **2.4:** 1 Re 9.1,15-19

2.8: 1 Re 10.14,21-22,27 ^a**2.8** tudu koldadi instrumentu di musika, o manga di minjer. **2.9:** Kap 1.16

2.10: Kap 3.22; 5.18 **2.11:** Kap 1.2,14 **2.12:** Kap 1.17

2.13: Dit 4.18-19 **2.14:** Kap 9.2-3 **2.15:** Kap 1.2

2.17: Kap 1.2,14 **2.19:** Kap 1.2

Ma el ku na ten konta di tudu ku N tarbaja pa el bas di sol, ku tudu ku N ngaña ku jiresa. Es tambi i bakatela. ²⁰Asin N bin pirdi speransa di tudu tarbaju ku N kansa ku el bas di sol, ²¹pabia un omi pudi fasi tarbaju ku jiresa, kuñisimentu ku jitu, ma i ta bin disal na mon di utru ku ka tarbaja nel. Es tambi i bakatela, i garandi kasabi. ²²Kal ki purbitu ku un omi ten di tudu si tarbaju ku sintidu kansadu ki luta ku el bas di sol? ²³Tudu si vida i son dur ku tarbaju ku kasabi; te di noti si sintidu ka ta diskansa. Es tambi i bakatela.

²⁴Minjor kusa ku omi pudi fasi i kume, i bibi, i goza kusa ki ngaña ku si tarbaju, ma N oja kuma es tambi i bin di mon di Deus, ²⁵pabia, sin el, kin ku pudi kume, o kin ku pudi oja kontentamentu? ²⁶Deus ta da jiresa, kuñisimentu ku kontentamentu pa omi ki bon si danti, ma kil ku ta fasi pekadu, Deus ta pul pa i tarbaja, i junta, i ruma, pa i pudi da pa kin ku ta pui Deus kontenti. Es tambi i bakatela, i suma algin ku na serka bentu.

Tudu kusa ten si tempu markadu

3 ¹Tudu kusa ten si ora markadu; i ten un tempu sertu pa tudu kusa ku ta fasidu bas di seu.

2.22: Kap 1.3 **2.23:** Jo 5.7,13-14; 14.1; Sal 6.6
2.24: Kap 3.12-13,22; 5.18-19; 8.15; 9.7-9 **2.26:** Dit 13.22
2.26: Kap 1.14 **3.1:** V 17; Kap 8.5-6; Dit 15.23
3.2: Gal 4.4; Eb 9.27 **3.3:** Lei 32.39 **3.4:** Ne 8.9-12; 9.1; Rom 12.15 **3.7:** Is 53.7; Am 5.13 **3.7:** Dit 24.11-12; 31.8-9 **3.8:** 2 Kron 19.2 **3.9:** Kap 1.3 **3.10:** Kap 1.13
3.11: Kap 8.17; Jo 11.7; Rom 11.33 **3.13:** V 22; Kap 2.24
3.14: Sal 33.11; 119.90-91 **3.14:** Sal 64.9

- ² I ten tempu di padidu, tempu di muri;
tempu di paranta, tempu di rinka kil ku parantadu;
- ³ tempu di mata, tempu di kura;
tempu di durba, tempu di kumpu;
- ⁴ tempu di cora, tempu di ri;
tempu di miskiña, tempu di baja;
- ⁵ tempu di pajiga pedra, tempu di juntal;
tempu di barsa, tempu di lunjusi;
- ⁶ tempu di buska, tempu di para buska;
tempu di rakada, tempu di bota fora;
- ⁷ tempu di rumpi, tempu di kusi;
tempu di kala boka, tempu di papia;
- ⁸ tempu di ama, tempu di odia;
tempu di gera ku tempu di pas.

⁹Kal purbitu ku tarbajadur ten na si tarbaju? ¹⁰N nota kargu pisadu ku Deus pui riba di omi, pa kansal. ¹¹I fasi tudu kusa bonitu pa si tempu sertu; tambi i da omi sintidu di kil ku pasa ku kil ku na bin, ma omi ka pudi ntindi ke ku Deus fasi disna di kumsada te na kabantada. ¹²N rapara kuma i ka ten kusa minjor pa elis mas di ki pa e fika kontenti, e fasi ben nkuantu e sta ku vida. ¹³I bon tambi pa tudu omi kume, i bibi, i goza ke ki tarbaja; es i kusa ku Deus dal.

¹⁴N sibi kuma tudu ku Deus fasi i na tarda pa sempri. Nada ka pudi

buridu riba del, nada ka pudi rapatidu nel. Deus ta fasil pa jinti pudi rispital. ¹⁵Kil ku sedu gosi i seduba ja. Kil ku na bin sedu tambi, i seduba ja. Deus ta coma kil ku pasa pa i bin mas.

Injustisa na mundu

¹⁶N rapara utru kusa ne mundu li: Na kau di julgamentu, nunde ku justisa dibi di fasidu, maldadi sta la. ¹⁷N fala na ña sintidu kuma Deus na julga kil ki justu ku kil ki mau, pabia i ten tempu markadu pa kada planu, ku kada kusa ku na fasidu.

¹⁸N bin rapara kuma Deus na proba omis, pa e pudi oja kuma e ka sedu minjor di ki limarias. ¹⁹Kil ku ta sedu ku omis, i ta sedu tambi ku limarias. Mesmu kusa ta pasa ku elis tudu. Manera ku un ta muri, asin ku utru ta muri; tudu tene mesmu folgu. Omi ka ten nin un purbitu mas di ki limaria; elis tudu, se vida i bakatela. ²⁰E na bai tudu pa un lugar son; tudu elis i reia, e na riba pa reia. ²¹Kin ku sibi si spiritu di omis na subi pa riba, spiritu di limarias na bai bas di con?

²²Asin N oja kuma i ka ten kusa minjor di ki omi fika kontenti na si tarbaju, pabia es i si sorti. Kin ku na ribantal pa i oja kil ku na sedu dipus del?

Kanseras di vida

4 ¹Dipus N rabida, N jubi pa tudu injustisa ku ta fasidu ne mundu. N oja larmas di kilis ku kalkadu, ku ka tene kin ku na konsola elis. Forsa staba na ladu di

kilis ku na kalka elis; e ka teneba judadur. ²Asin N fala kuma kilis ku muri ja e mas sortiadu di ki kilis ku bibu inda. ³Ma minjor di tudu i kil ku ka padidu inda, ku ka oja mal ku ta fasidu ne mundu.

⁴N nota kuma i nveža di si kumpaņer ku ta pui omi tarbaja ciu ku jitu pa i pudi ngaña. Es tambi i bakatela, suma algin ku na serka bentu. ⁵Tulu ta kursa mon; kurpu ta kaba ku el. ⁶Minjor bu tene son un mon incidu, bu ten pas, te pa bu tene dus mon incidu, bu na tarbaja suma bu na serka bentu.

⁷N torna oja utru kusa ne mundu ki bakatela. ⁸I ten un omi ku sta el son, ku ka tene fiju nin ermon; i ta tarbaja sin para, pabia i ka ta farta junta rikesa. I ka ta punta: “Kin ku N na tarbaja pa el, manera ku N ta nega diskansa pa N goza ña vida?” Es tambi i bakatela, i un vida kansadu.

⁹I minjor bo sedu dus di ki un son, pabia tarbaju ta mas rindi. ¹⁰Si un kai, utru pudi lantandal, ma koitadi di kil ku sta el son. Si i kai, i ka na tene kin ku na lantandal. ¹¹Tambi si dus durmi juntu, e ta kenta ntru, ma un son, kuma ki na kenta? ¹²Si algin bin pa ataka,

3.15: Kap 1.9-10 **3.16:** Kap 4.1; 5.8 **3.17:** Kap 12.14; Rom 2.5-9; 2 Kor 5.10; 2 Tes 1.5-10; Apok 20.11-15

3.17: V 1; Jer 29.10-11; Dan 11.40; 12.4,9,11-13; At 1.7; 2 Ped 3.7-8; Apok 11.2-3; 20.2,7-9 **3.19:** Kap 1.2; 2.16

3.20: Kap 6.6; 12.7; Kum 2.7,19; 3.19; Jo 30.23; Sal 104.29; Eb 9.27 **3.21:** Kap 12.7; Luk 16.22-23; Jon 14.3; At 1.9,25; 2 Kor 5.1,8; Fil 1.23 **3.22:** V 12-13; Kap 2.24

3.22: Kap 6.12; 8.7; 10.14 **4.1:** Kap 3.16; Sai 1 13-14; Sal 10.8-10; Dit 28.15-16; 2.23; Tia 5.4 **4.2:** Kap 7.1;

Jo 3.17-21 **4.3:** Kap 6.3-5; Jo 3.10-16; 10.18-19; Jer 20.17-18 **4.4:** Kap 1.2,14 **4.5:** Dit 6.6

4.6: Dit 15.16-17 **4.8:** Kap 1.2; Sal 39.6; Luk 12.20

4.9: Mar 6.7

i pudi ngaña un algin son, ma dus pudi risistil. Un korda di tris fiu i kansadu sapa.

¹³Un joven koitadi ku sedu jiru i minjor di ki rei beju ku ka ten juisu, ku ka ta seta konsiju. ¹⁴Un omi pudi sai na kalabus pa bai rena, nin si i padidu na koitadesa na si tera. ¹⁵Noja tudu jinti ku vivi ne mundu, ku yanda ku ki joven ku na toma lugar di rei. ¹⁶I pudi manda riba di manga di jinti ku ka pudi kontadu, ma kilis ku bin tras del e ka na kontenti ku el. Na bardadi es tambi i bakatela, suma kin ku na serka bentu.

Ka bu fasi purmesa sin pensa

5 ¹Toma sintidu ora ku bu na yentra na kasa di Deus. Pui sintidu mas pa obi di ki pursenta sakrifisius suma tulus, ku ka sibi si e na fasi mal. ²Ka bu turmenta na bu korson, nin ka bu janti pa yabri boka pa fala kualker palabra dianti di Deus, pabia Deus sta na seu, abo bu sta na tera; asin bu palabras di bi di sedu puku. ³Si bu kuda ciu, bu pudi tene suñus. Si bu papia ciu, bu pudi fala palabras di tulesa.

⁴Si bu fasi un purmesa pa Deus, ka bu tarda pa kumpril, pabia Deus ka ta kontenti ku tulus. Kil ku bu purmiti, kumpril. ⁵I minjor bu ka

fasi purmesa te pa bu purmiti, bu ka kumpril. ⁶Ka bu seta pa bu boka lebau na pekadu, nin ka bu fala dianti di saserdoti ^a kuma bu yara, manera ku bu fasi purmesa. Pabia di ke ku bu na pui Deus paña rai-ba ku bu palabras, tok i bin kaba ku tarbaju di bu mon? ⁷Suma na manga di suñu i ten kusas ku ka bali, asin tambi na manga di palabra, ma abo, rispita Deus.

Rikesa ka ten balur

⁸Si bu oja na un reñion kuma jinti na kalka pobris, e na roba elis se diritu na kau di justisa, ka bu dimira un kusa suma es; un funsionariu tene si şef ku na jubi pa el; riba delis dus i ten utru şef mas altu inda.

⁹Purbitu di tera i pa tudu jinti; te rei ta purbita di lugar di labur.

¹⁰Kil ku gusta di diñeru, nunca diñeru ka ta cigal; kil ku gusta di rikesa, si rindimentu nunca ka ta cigal. Es tambi i bakatela. ¹¹Nunde ku rikesa na aumenta, asin ku kumeduris tambi na aumenta. Kal purbitu ku si dunu ta ten, si i ka pa jubi ku si uju? ¹²Tarbajadur ta durmi sabi, nin si i kume ciu o i kume puku, ma omi riku tene kusas ciu tok i ka ta pudi durmi.

¹³I ten un mal ku Noja ne mundu, ku ta kausa duensa, ku sedu rikesa ku si dunu rakada pa si propi danu, ¹⁴pabia ki rikesa pudi pirdi pa kualker mufunesa; si fiju ka na bin fika ku nada. ¹⁵Suma ki sai nun na bariga di si mame, asin ki na riba nun. I ka na tene nada di si tarbaju ki pudi leba na mon.

4.13: Dit 19.1; 28.6 **4.14:** Kum 41.14,39-44

4.16: Kap 1.2,14 **5.1:** At 10.33; 17.11; Tia 1.19

5.2: Num 30.2; Şef 11.30-31; 1 Sam 14.24; Mat 6.7; Mar 6.22

5.3: Dit 10.19 **5.4:** Lei 23.21-23; Sal 50.14; 76.11

5.5: Dit 20.25; At 5.4 ^a**5.6 Saserdoti** o anju. **5.7:** Kap 7.18;

8.12; 12.13; Dit 23.17 **5.9:** Sal 104.14-15; Dit 27.25-27;

28.19 **5.10:** Kap 1.2; 4.8; 6.7; 1 Tim 6.10 **5.11:** Dit 23.5

5.12: Dit 3.24 **5.13:** Kap 4.8; Dit 11.24-25

5.14: Dit 27.24

5.15: Jo 1.21; Sal 49.17; Luk 12.20; 1 Tim 6.7

¹⁶Tambi es i utru mal: suma ki bin, asin ki na bai. Ke ki bali pena pa i tarbaja pa bentu? ¹⁷Na tudu si vida i ta kume na sukuru, ku fadiga, ku duensa ku raiba.

¹⁸Es i kusa ku N oja, kuma i bon, i bonitu pa omi kume, i bibi, i kontenti ku tudu kil ki tarbaja pa el ne mundu duranti ki puku dias di vida ku Deus dal, pabia es i si sorti. ¹⁹Ora ku Deus da un omi manga di rikesa, ku puder pa kumel, pa i seta si sorti, tambi pa i disidi sta kontenti ku si tarbaju; es i kusa ku Deus dal. ²⁰I ka na pensa ciu na dias di si vida, pabia Deus incil ku alegria na korson.

6 ¹I ten utru mal ku N oja ne mundu, ku ta pesa riba di omis. ²Deus pudi da un omi manga di rikesa ku rispitu, tok nada ka faltal di tudu ki misti, ma Deus ka dal puder pa i kume di ki kusas; utru algin strañu ku bin kumel. Es tambi i bakatela; i un kasabi garandi.

³Si un omi padi sen fiju, i tene vida kumpridu tok i na beju, si i ka na oja kontentamentu na kusas ki tene, fora di kila, si i ka nteradu ku rispitu, N oja kuma mininu ku padidu mortu i mas sortiadu di ki el. ⁴Ki mininu, i bin amonton, i bai na sukuru; sukuru kubri si nomi. ⁵I ka oja sol, nin i ka kunsil, ma i mas ten diskansu di ki ki omi, ⁶mesmu ku kila vivi dus mil anu, ma i ka ten kontentamentu na kusas ki tene. Nta tudu jinti ka ta bai na mesmu kau?

⁷Tudu tarbaju di omi i pa si boka, ma nunka i ka ta sinti kuma i farta.

⁸Kal ki purbitu ku jiru ten riba di tulu? O koitadi ku sibi yanda na metadi di jinti, kal ki si purbitu? ⁹I minjor pa kontenti ku kil ku bu oja di ki bu disežu na yanda-yanda ku kubisa. Es tambi i bakatela, suma algin ku na serka bentu.

¹⁰Kil ku izisti i dadu ja nomi; naturesa di omi i kunsidu ja. Nin un omi ka pudi diskuti ku algin ku mas el forti. ¹¹Mas palabras ku bu papia, menus sintidu ku sta nel; kuma ku algin ta purbita?

¹²Kin ku sibi ke ki bon pa omi ne vida, pa e puku dias ku ka bali nada, ku ta pasa suma sombra? Kin ku na konta omi ke ku na sedu ne mundu dipus di si mortu?

Jiresa ku tulesa

7 ¹Bon nomi i minjor di ki ki purfumu mas bonitu; dia di mortu i minjor di ki dia ku algin padidu. ²I minjor bai kasa di cur di ki bai kasa di festa, pabia la bu pudi oja fin di tudu omis; jinti bibu dibi di pensa diritu nel. ³Tristesia i minjor di ki ri; i ta pui rostu tristi, ma tambi i ta fasi ben pa korson. ⁴Korson di jiru sta na kasa di cur, ma korson di tulus sta na kasa di kontentamentu.

⁵I minjor pui sintidu ora ku algin jiru na raprindiu, te pa bu sukuta si algin tulu na ngabau ku kantiga.

5.18: Kap 2.10,24 6.2: Kap 1.2; 2.4-11; Mis 5.2

6.3: Jer 22.19; 36.30 6.3: Kap 4.3 6.6: Kap 3.20

6.8: Kap 2.14-16; Dit 19.1 6.9: Kap 1.2,14; 2.24; Jo 31.7-8;

1 Tim 6.8 6.12: Kap 12.13; Mik 6.8 6.12: Kap 8.13;

Tia 4.14 6.12: Kap 3.22; 8.7; Jo 14.21 7.1: Dit 22.1

7.1: Kap 4.2; Is 57.1-2; 2 Kor 5.1,8; Fil 1.21,23; Apok 14.13

7.2: 2 Kor 4.17-18 7.5: Sal 141.5; Dit 13.18; 17.10; 27.6

⁶Si un tulu na ri, i suma baruju di leña di fidida bas di kasarola. Es tamba i bakatela.

⁷Na bardadi, si omi jiru na ngana jinti, i ta torna suma dudu; suku di bas ta pui korson kurumpi.

⁸Kabantada di un asuntu i minjor di ki si kumsada.

Pasensa i minjor di ki orgulyu.

⁹Ka bu lestu ku paña raiba, pabia algin ku ta guarda raiba dentru del i tulu.

¹⁰Nunka ka bu punta: “Ke ku manda dias ku pasa i minjor di ki es?” I ka jiresa e koldadi purgunta.

¹¹Jiresa, suma yardansa, i bon kusa; kilis ku sta di vida e pudi purbita del, ¹²pabia jiresa i suguransa, suma ku diñeru i suguransa, ma jiresa i mas minjor, pabia i ta da vida pa kil ku tenel.

¹³Pensa na tarbaju di Deus. Kin ku pudi filanta kusa ku Deus kumpu tortu? ¹⁴Na dia ku kusas na kuri sabi, fika kontenti, ma na dia ku kusas na kuri mal, pensa diritu. Deus kumpu es, i kumpu ki utru tamba; asin omi ka pudi sibi ke ku na bin sedu dipus.

¹⁵Na tudu ña vida di bakatela N oja e kusa: un justu ku muri na si justisa ku omi mau ku teneba vida kumpridu na si malvadesa. ¹⁶Ka bu sedu justu dimas, nin ka bu sedu jiru dimas; ke ku manda bu na

kaba ku bu vida? ¹⁷Ka bu sedu mau dimas, nin ka bu sedu tulu. Kuma ku bu na muri antis di bu tempu ciga? ¹⁸I bon pa bu pega na un, ma ka bu larga ki utru; kil ku rispita Deus i na kapli des tudu.

¹⁹Jiresa ta pui un omi jiru mas forti di ki des sêf di un prasa.

²⁰Na bardadi i ka ten omi justu na mundu ku ta fasi kil ki sertu, ku nunka ka ta peka.

²¹Ka bu pui sintidu na tudu palabra ku jinti fala, pa ka bu bin obi bu servu na fala mal di bo, ²²pabia bu sibi na bu korson kuma, manga di bias, abo propi bu fala mal di utru jinti.

²³N punta-punta es tudu ku jiresa, N fala kuma N na sedu jiru, ma jiresa staba lunju di mi. ²⁴Kualker kusa ku jiresa sedu, i sta lunju, i fundu dimas; kin ku na ojal? ²⁵N rabida N pui sintidu pa punta, pa buska jiresa, pa ntindi roson, pa sibi kuma malvadesa i kusa di tulesa, tamba pa sibi kuma fasi kusas tulu i dudesas.

²⁶N oja un kusa mas malgos di ki mortu — un minjer ku si korson i ridia ku armadilia; si mon i korenti. Algin ki bon danti di Deus i ta kapli del, ma i ta paña kil ku ta fasi pekadu.

²⁷Filósufu fala: “Jubi, N oja un kusa. Oca N na komparaba un kusa ku utru, pa buska sibi ke ku ten, ²⁸N fika N na buska ma N ka diskubril; N oja un omi bon na metadi di mil, ma N ka oja nin un minjer bon na metadi di tudu minjeris. ²⁹Es son ku N diskubri: Deus kumpu omi retu, ma omis ranja manga di komplikason.”

7.6: Kap 1.2 7.7: Sai 23.8 7.8: 1 Re 20.11; Fil 1.6
7.8: Dit 14.29 7.9: Tia 1.19 7.12: Dit 2.7-11; 3.17-18;
9.11 7.13: Kap 1.15; Jo 12.14; Is 43.13 7.14: Kap 3.4
7.15: Kap 8.12,14; Jo 21.7-15 7.19: Kap 9.15-18;
2 Sam 20.16-22; Dit 21.22; 24.5 7.20: 1 Re 8.46;
Rom 3.23; 1 Jon 1.8-10 7.23: Rom 1.22; 1 Kor 1.20
7.24: Rom 11.33 7.26: Dit 2.16 7.27: Kap 1.1
7.29: Kum 1.26-27,31

8¹ Kin ku sedu suma omi jiru? Kin ku pudi splika sintidu di kusas? Jiresa di omi ta pui si rostu kontenti, i ta muda ruñesa di si rostu.

No dibi di obdisi rei

²Obdisi ordi di rei, pabia di purmesa ku bu fasi dianti di Deus. ³Ka bu ten dipresa pa sai dianti di rei, nin ka bu difindi pa un kusa mau, pabia el i ta fasi konformi i misti. ⁴Suma ku palabra di rei ten otridadi, kin ku na puntal: “Ke ku bu na fasi?” ⁵Kil ku ta obdisi ordi i ka ta pasa nin koldadi mal. Algin ku korson jiru ta sibi tempu ku manera di fasi un kusa, ⁶pabia kada kusa ku algin misti fasi i ten si tempu serutu, ku manera ki dibi di fasidu, nin si kasabi di omi na pesa riba del. ⁷Suma i ka ten omi ku kungsi futuru, ningin ka pudi kontal ke ku na bin sedu. ⁸I ka ten omi ku ten puder riba di si folgu pa guardal, nin i ka ten puder riba di dia ki na muri. Suma ku ningin ka ta largadu na tropas na tempu di gera, asin ku malvadesa ka ta larga kil ku ta fasi mal.

Justus ku maus

⁹N oja es tudu, oca ku N pui sintidu na tudu kusas ku fasidu na mundu. I ten tempu ku omi ta manda riba di si kumpañer pa fasil mal. ¹⁰Asin tamba N oja jinti mau nteradu, e bai na koba. Kilis ku ta matiba na kau sagrađu e diskisidu na prasa, nunde ke fasi ben. Es tamba i bakatela.

¹¹Suma ku kusa mau ku algin fasi i ka julgadu nin i ka kastigadu

sedu, korson di omis sta tudu pruntu pa fasi mal. ¹²Nin si un omi mau fasi mal sen bias, ma inda i tene vida kumpridu, N sibi sertu kuma kusas na kuri mas diritu ku kilis ku rispita Deus, e ten medu del. ¹³Ma kusas ka na kuri diritu ku omi mau; i ka na tene vida kumpridu, ma i na disparsi suma sombra, pabia i ka medi dianti di Deus.

¹⁴I ten utru kusa bakatela ku ta fasidu na mundu. I ten justus ku ta risibi ke ku jinti mau dibi di risibi; i ten jinti mau ku ta risibi ke ku justus mersi. N fala kuma es tamba i bakatela. ¹⁵Asin N na rekumenda kontentamentu, pabia omi ka tene utru kusa minjor ne mundu di ki kume, i bibi, i fika kontenti. Es pudi kumpañal na si tarbaju na dias di si vida ku Deus dal ne mundu.

¹⁶N pui sintidu pa kungsi jiresa, pa N jubi tarbaju ku ta fasidu na mundu, pabia, nin di dia, ku fadi di noti, omi ka ta fica uju pa durmi. ¹⁷Dipus N oja tudu ku Deus fasi. N oja kuma omi ka pudi ntindi ke ku ta fasidu ne mundu. Pa mas ku omi pui forsa pa diskubril, i ka na bin ntindil. Nin ku omi jiru fala kuma i sibi, i ka pudi sibi.

Sorti i pa tudu jinti

9¹Asin N bin pensa diritu na tudu e kusas, pa N pudi ntindil klaru; N oja kuma justu ku jiru,

8.2: Rom 13.1-4; Titu 3.1: 1 Ped 2.13-17 **8.3:** Kap 10.4

8.4: Jo 34.18 **8.5:** 1 Kron 12.32 **8.6:** Kap 3.1,17

8.7: Kap 6.12; 9.12; 10.14 **8.8:** Jo 14.5

8.11: Rom 2.4-5 **8.12:** Rom 9.22-23; 2 Ped 2.9

8.14: Kap 1.2; 7.15; Mal 3.15 **8.15:** Kap 2.24; 1 Tim 6.6

8.17: Kap 3.11; 7.23-24; 11.5; Jo 5.9

ku kusas ke ta fasi, e sta na mon di Deus, ma omi ka sibi si i amor o si i odiu ku na peral. Tudu sta sukundidu na futuru. ²I ta kontisi mesmu ku tudu jinti — justu ku mau, puru ku impuru, kilis ku ta pursenta sakrifisius ku kilis ku ka ta fasil, algin bon ku algin ku ta fasi pekadu, kil ku ta jurmenta ku kil ku ten medu di juramentu. ³Es i mal ku sta na tudu ku ta fasidu ne mundu, kuma mesmu kusa ta kontisi ku tudu jinti. Korson di omis inci maldadi ku tulesa na tudu se vida. Dipus e ta bai juntu ku kilis ku muri ja. ⁴Algin ku sta na metadi di bibus i ten speransa. Kacur bibu i bali mas di ki lion ku muri! ⁵Jinti bibu sibi kuma e na muri, ma kilis ku muri ja e ka sibi nada, nin e ka na risibi mas pagamentu, ma se lembransa i diskisidu. ⁶Se amor, se odiu ku se nveža pirdi janan. Nunka mas e ka na ten parti na kualker kusa ku na fasidu ne mundu.

⁷Bai, bu kume ku alegria; bu bibi bu biñu ku gustu, pabia Deus sta kontenti ku kil ku bu fasi. ⁸Ba ta bisti ropa branku sempri, bu unta bu kabesa ku azeiti. ⁹Vivi juntu ku minjer ku bu ama, ku kontentamentu, tudu dias di vida ku Deus dau ne mundu, nin si i vida di bakatela, pabia es i bu sorti ne

vida, nkuantu bu na fasi tarbaju duru bas di sol. ¹⁰Tudu ku ciga na bu mon pa fasi, fasil konformi bu forsa, pabia na mundu di mortus, nunde ku bu na bai, i ka ten tarbaju, nin planus, nin kuñisimentu, ku fadi jiresa.

¹¹N oja utru kusa ne mundu, kuma, premiu i ka di kilis ku ta kuri mas rapidu, nin vitoria i ka pa omis di mas koražen. Kumida ka ta bin pa jirus, nin rikesa pa kilis ku ten jitu, nin fabur pa ntindidus, ma tudu ta dipindi di tempu ku sorti.

¹²Tambi omi ka sibi kal ki si ora. Suma pis ta pañadu na ridia mau, o kacus ta pañadu na armadilia, asin omis ta pañadu na tempu mau ku ta kai riba delis di repenti.

Jiresa ku tulesa

¹³Tambi N oja un isemplu di jiresa ne mundu, ku toka na mi. ¹⁴I tenba un prasa pikininu ku teneba puku jinti. I bin bin un garandi rei kontra el, i tajal, i lantanda rampas di kamba kontra mura. ¹⁵I moraba na ki prasa un omi koitadi ma jiru, ku libra ki prasa ku si jiresa, ma ningin ka lembra di ki koitadi. ¹⁶Asin N fala: “Jiresa i minjor di ki forsa,” mesmu ku jiresa di koitadi i njutidu, si palabras ka obidu.

¹⁷Palabras kalmu di jirus dibi di obidu ku atenson, mas di ki gritus di šef di tulus. ¹⁸Jiresa i minjor di ki instrumentus di gera, ma un algin ku ta fasi pekadu i ta dana manga di kusa bon.

10 ¹Suma ku moska ku muri ta fasi purfumu pa i cera mal,

9.2: Kap 2.14-16; Mal 3.18 9.4: Jo 14.7-12; 27.8

9.5: Jo 30.23 9.5: Kap 2.16 9.7: Kap 2.24

9.8: Apok 3.4-5; 7.9; 19.8,14 9.10: Rom 12.11; Kol 3.23

9.10: Sal 88.10-12; Jon 9.4 9.11: Sal 33.16-17;

Dit 21.30-31; Jer 9.23; Am 2.14-16 9.12: Kap 8.7

9.12: Sal 124.7; Ab 1.14-17 9.12: Dit 6.15; Luk 12.39;

17.26-31; 21.34-36; 1 Tes 5.3 9.15: 2 Sam 20.15-22;

2 Re 6.14-23 9.16: Kap 7.19 9.18: Jos 7.1,5,11-12;

22.20; 2 Sam 20.1-2; Eb 12.15-16 10.1: Ne 6.18; 13.4-5,26

asin ku un bokadiñu di tulesa ta dana jiresa ku rispitu.

²Korson di omi jiru ta jingi pa kil ki diritu, ma korson di tulu ta jingi pa kil ku ka bali. ³Nin ku tulu na yanda na kamiñu, i ta falta ntindimentu; asin i ta mostra tudu jinti kuma i tulu.

⁴Si un gubernadur paña raiba kontra bo, ka bu sai na bu lugar di tarbaju, pabia fika kalmu i suma mesiñu ku ta ketanda garandi pekadu.

⁵N oja utru mal ne mundu, ku sedu koldadi eru ku ta bin di gubernadur. ⁶Tulu dadu kau di rispitu, ma rikus sinta na lugar bas. ⁷N oja katibus na yanda montadu na kabalu, garandis na yandaba ku pe na con suma katibus.

⁸Kil ku yabri koba i pudi kai nel; kin ku romba mura, kobra pudi murdil. ⁹Kil ku na koba pedra, pedra pudi molostal; kil ku na raca leña i sta na pirigu. ¹⁰Si feru di mancadu sta moku, i ka moladu, i pirsis buri forsa; jiresa ta pui kusa sai diritu. ¹¹Si kobra murdi antis di i nkantadu, i ka ten remedi u pa nkantadur, ^a nin si i ten jitu.

¹²Palabra di jiru ta ngañal fabur, ma palabras di tulu ta ngulil. ¹³Na kumsada, si palabras i tulesa; na kabantada i dudesas tortu. ¹⁴Tulu ta papia-papia.

Ningin ka sibi ke ku na bin; kin ku pudi kontanu ke ku na bin sedu dipus?

¹⁵Tarbaju di tulu ta kansal; nin i ka kungsi kamiñu di prasa.

¹⁶Ai di ki tera ku tene mininu suma rei, ku si șefis ta mansi pa festa.

¹⁷Sortiadu i ki tera ku si rei i fiju di garandis, ku tene șefis ku ta sinta na mesa na ora sertu, i ka pa cami ma pa ngaña forsa.

¹⁸Si dunu di kasa i un prigisosu ku ka ta tarbaja ku mon, kankra na fraksi, kasa na cubi.

¹⁹Festa i pa ri; biñu ta pui jinti kontenti; ku diñeru bu ta safa tudu.

²⁰Mesmu na bu pensamentu, ka bu fala mal di rei, nin dentru di bu kuartu ka bu fala mal di riku, pabia kacus pudi bua e leba bu palabra, e bai konta ke ku bu fala.

Ke ku omi jiru ta fasi

11 ¹Mbarka bu prudutu, bu mandal pa utru tera; dipus di manga di tempu bu na oja lukru. ²Rapati bu nogos ku seti o oitu, pabia bu ka sibi kal mal ku na bin na mundu.

³Si arvuri kai na sul o na norti, kau ki kai, la ki ta fika. Ora ku nuven inci ku yagu, i ta darma cuba na tera. ⁴Kil ku na oja pa bentu, nunka i ka na sumia; kil ku na jubi nuvens, nunka i ka na kebra. ⁵Suma ku bu ka sibi kal ki kamiñu di bentu, nin kuma ku os ta forma na bariga di preñada, asin tambi bu ka ntindi tarbaju di Deus, kil ku fasi tudu kusas. ⁶Sumia bu simentera parmaña; di tardi ka bu diskansa

10.3: Dit 13.16 **10.4:** Kap 8.3; Dit 25.15 **10.7:** Dit 19.10

10.8: Dit 26.27; Am 5.19 **10.11:** Sal 58.4-5

^a **10.11** *Nkantadur* i algin ku sibi mansinti kobra ku musika. **10.12:** Dit 10.8,19-21; 15.2 **10.14:** Kap 3.22

10.16: Is 3.4-5,12; 5.11; Os 7.5 **10.17:** Dit 31.4-5

10.18: Dit 6.6 **10.20:** Sai 22.28 **11.1:** Dit 11.24; 19.17

11.5: Jon 3.8 **11.5:** Sal 139.14-15 **11.5:** Kap 8.17

11.6: Kap 9.10; Is 55.10

bu mon, pabia bu ka sibi kal ku na padi, es o kila la, o si tudu dus na bali na mesmu.

⁷Lus i bonitu; i sabi si no pudi oja sol. ⁸Si un omi vivi manga di anu, i dibi di kontenti nel. Tambi i dibi di lembra di dias di sukuru ku na bin, pabia i na ciu. Tudu ku na bin sedu i bakatela.

Konsiju pa jovens

⁹Joven, fika kontenti na bu nobresa, bu goza dias di bu juventudi. Yanda na kamiñu di bu korson, ku kil ku bu uju misti, ma ka bu diskisi kuma Deus na julgau pabia di tudu ki kusas.

¹⁰Asin, lunjusi miskiñu di bu korson, bu libra bu kurpu di purblemas, pabia juventudi ku kirsimentu di forsa i bakatela.

11.8: Kap 12.1-5; Jer 13.16 **11.8:** Kap 1.2

11.9: Kap 12.14 **11.10:** 2 Tim 2.22 **11.10:** Kap 1.2

12.1: Mis 3.27; Dan 1.6-8,17-20; Luk 2.40-52; 18.16; Ef 6.1-4; 2 Tim 3.15 **12.1:** 2 Sam 19.35; Sal 90.10

12.2: Kap 11.7-8 **12.7:** Kap 3.20

a **12.1-7:** *Ali utru manera di traduzi Ekl 12.1-7:* 1 Na bu nobresa, lembra di Deus ku kumpou, antis di ciga ki dias ku anus tristi, ku bu na fala: “Gosi ja, vida ka sabi.” 2 Na ki tempu, lus di sol, lua ku strelas na bida fuskus pa bo; nuvens di cuba na sta la sempri. 3 Bu mon, ku ta difindiuba, na tirmi; bu pe, ku seduba forti, na bida fraku. Bu dintis na sobra puku dimas pa bu pudi mastiga bu kumida; bu ujus na funguli tok bu ka na oja klaru. 4 Bu orejas ka na obi baruju na rua. Kuas bu ka na pudi obi ora ku jinti na pila, nin ora ku musika na tokadu, ma kacu na pudi kordau ku si kantiga di mandrugada. 5 Bu na ten medu di kau altu; yanda na sedu pirigosu pa bo. Bu kabelu na bida branku; bu na yanda kansadu, bu ka na sinti vontadi pa nada. No na bai pa no kau di diskansu di kabantada; cur na ten na ruas. 6 Korenti di prata na sapa; kanderu di uru na kai i kebra; puti na bida padas. 7 No kurpu na riba pa reia na con; folgu di vida na riba pa Deus ku danu el.

12.8: Kap 1.1-2 **12.9:** Dit 1.1 **12.10:** Dit 15.23

12.11: Sal 23.1; 80.1; Is 40.11; Jon 10.14; Eb 13.20;

1 Ped 5.4

12 ¹Na dias di bu nobresa, lembra di kil ku kumpou, antis di ki dias mau ciga, ku ki anus ku bu na bin fala: “N ka ten sabi.” ²Lembra del antis di sol ku klari-dadi, lua ku strelas, e bida sukuru; nuvens torna bin dipus di cuba; ³ora ku guardas di kasa na tirmi, omis forti e na wunji, jinti para pila pabia e puku; kilis ku na jubi na janela, e na oja fuskus. ⁴Lembra del ora ku portas di rua fica, baruju di pilon i bas, ora ku jinti ta lanta si e obi kacus na kanta, se propi vos na baña si e na kanta; ⁵ora ku omis sinti medu di kau altu, ku di pirigus na rua; ora ku flor di amen-duiña bida branku, gamfañotis na yanda pisadu, ora ku vontadi di kume ka ten mas, pabia omi na bai pa si kau iternu; jinti na yanda e na cora na ruas.

⁶Lembra di Deus antis di korenti di prata sapa, kopu di uru kebra, puti kebra lungu di fonti, roda di fonti kebra padas padas, ⁷reia riba pa con, suma ki seduba; spiritu riba pa Deus, kil ku dal. *a*

⁸Filósofu fala: “Bakatela! Bakatela! Tudu i bakatela!”

Kabantada

⁹Filósofu, fora di sedu jiru, i nsina jinti ke ki sibi. I jubi, i pensa diritu, i fasi manga di ditu. ¹⁰Filósofu tamba i buska palabras bonitu; kusas ki skirbi i palabra di bardadi ku retidon.

¹¹Palabras di jinti jiru i suma mantampa na mon di bakiadur; se ditus juntadu i suma pregus ku

fiksadu diritu. I ki un Bakiadur ku da elis pa nsinanu.

¹²Ña fiju, i ten utru kusa ku bu dibi di toma sintidu ku el. I ka ten limiti di fasi librus; manga di studu ta kansa kurpu.

¹³Na tudu ku bu obi, kusa impo-
tanti i es: Rispita Deus, bu obdisi si
mandamentus, pabia es i kil ku tudu
omi dibi di fasi. ¹⁴Deus na bin julga
tudu kusa ku fasidu, si i bon o i mau,
mesmu kil ku fasidu sukundidu.

12.12: Kap 1.18 **12.13:** Kap 5.7; Lei 6.2; Dit 1.7
12.13: Jo 28.28; Dit 19.23 **12.14:** Kap 11.9; Sal 96.13;
Mat 25.31-46; At 17.30-31; Rom 2.16; 1 Kor 4.5;
2 Kor 5.10; Apok 20.11-15